

Rutkowski, Leon

Notatki do mapy archeologicznej gubernii płockiej

Światowit 5, 213-214

1904

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czara. **Skoki** mto, p. Wągrowiecki: popielnice, bronz i żelazo. **Skórcz** wś, p. Starogardzki: cmentarzysko. **Skorczyce** wś, p. Janowski: okopy szwedzkie. **Skotniki** wś, p. Wrzesiński: mieszkanie nawodne. **Skrwilno** wś, p. Rypiński: grodzisko, popielnice. **Skryhałów** mko, p. Mozyrski: kurhany. **Skryhałowska Słoboda**, tamże: kurhany. **Skwira** mto, w gub. Kijowskiej: okopy, mogiły, wykopaliska. **Skwirka** wś, p. Skwirski: 100 mogił. **Skwirzyński** powiat, wykopaliska. **Śliwonki** wś, p. Odolanowski: wykopaliska popielnic. **Sławęcin** wś, p. Łęczycycki: szkielet i urny. **Sławno** wś, p. Czarnkowski: popielnice i szkielety. **Sławno** wś, p. Gnieźnieński: okopy szwedzkie. **Sławoszew** wś, p. Mogilnicki: groby skrzynkowe. **Sławoszyn** wś, p. Pucki: groby skrzynkowe. **Słępowo** wś, p. Gnieźnieński: popielnice. **Słomowo** wś, p. Obornicki: grodzisko. **Słopanowo** wś, p. Szamotulski: cmentarzysko. **Słuck** mto, w gub. Mińskiej: kurhany i groby przedhistoryczne w powiecie. **Słup** wś, p. Grudziądzki: wykopalisko, popielnica bronzowa. **Słupia** wś, p. Ostrzeszowski: cmentarzysko. **Słupów** wś, p. Bydgoski: wykopaliska bronzowe i szklane. **Słupy** wś, p. Szubiński: popielnica bronzowa i topór kamienny. **Smardzew** wś, p. Sieradzki: cmentarzysko. **Smarów** wś, p. Brodzki: mogiła. **Śmiećka** wś, p. Średzki: cmentarzysko. **Śmiła** mto, p. Czerkaski: poszukiwania archeologiczne. **Śmitów** wś, p. Odolanowski: cmentarzysko. **Smogulec** wś, p. Wągrowiecki: popielnice. **Smolno** wś, p. Brodzki: cmentarzysko i stacya krzemienna. **Smolno** wś, p. Pucki: cmentarzysko. **Smorodzk** wś, p. Piński: horodyszcze, kurhany. **Smoszew** wś, p. Krotoszyński: grodzisko. **Smyczyna** wś, p. Wschowski: wykopaliska. **Sniardwy** jez. w Prusiech: okopy, wyroby kościane i rogowe. **Snieć** wzgórze w pow. Krobskim: mogiły i śmietnik. **Śnietynka** wś, p. Wasylkowski: mogiły. **Sobanice** wś, p. Płoński: grodzisko i cmentarzysko. **Sobótka** góra na Ślązku: grodzisko.

M. R. Witanowski.

Notatki do mapy archeologicznej gubernii płockiej.

Już oddawna zauważyłem nieznaczne wzgórze po wschodniej stronie drogi, idącej od Małego do Dużego Korzybia (powiat płoński), nie miałem jednak czasu zająć się zbadaniem owego wzgórza, zdradzającego charakter cmentarzyska, a jak teraz dowiedziałem się—noszącego nazwę Żale.

Dopiero w sierpniu przed kilku dniami, wspólnie z p. St. Sikorskim i przy pomocy właścicieli Korzybia panów Korzybskich, udało nam się przekonać, że owe Żale to cmentarzysko rzędowe, lecz może z późniejszej epoki, niż cmentarzyska: turowskie, blichowskie, kozimińskie, a nawet orszymowickie.

Groby budowano tak, jak i w innych cmentarzyskach w okolicy, z narzucanych na pokrywającą nieboszczyka ziemię mniejszych lub większych kamieni, z których w głowach i nogach czasami ustawiano jakby ścianę, szczególnie duże i płaskie kamienie kładziono na nogi i brzuch, a czasami i na głowę.—Powierzchu oznaczano groby czterema

zakopanemi w rogach dużemi kamieniami, które jednak czasami w znaczniejszej ilości układano w około lub w owal.

Rozkopaliśmy trzy groby, wszystkie ze szkieletami męskimi o bardzo wysokim wzroście i silnej budowie kości. Czaszki, z których dwie dało się zachować w stosunkowo niezłym stanie (trzecia, o bardzo grubych kościach, była zmiażdżona, widocznie przywalonym na nią kamieniem) — należą do typu długich: jedna o wskaźniku 76.59, druga z grobu trzeciego 74.07, a więc jedna wybitnie długa, druga zaś długa-wa; czaszki były zwrócone na wschód, nogi na zachód; szkielety leżały w pozycji wyciągniętej, czaszka w grobie trzecim była odwrócona ku górze dziurą potyliczną (być może wskutek obsuwania się kamieni?).

Przy szkieletach znalazłem nieźle zachowany, z odłamanym jednak trzonkiem, nożyk tego samego kształtu i wielkości, jak i w innych ementarzyskach rządowych. — Charakterystyczne, że dotąd w żadnym grobie nie znaleźliśmy w nogach ani garnka, ani kubelecza: dawniej podobno znaleziono w tym kurhanie żelazny miecz obosieczny i żelazną obręcz.

Długość szkieletów, mierzonych w grobach, wyniosła bardzo wiele, bo 177 — 190 i 200 centymetrów. Wzrost, jakiego mi się dotąd nie zdarzyło spotkać.

Przy okazji dowiedziałem się od p. Rakowskiego, że w odległym o 1½ wiorsty Kruszewie przed dwoma laty rozkopano Żale, na których oprócz czaszek znajdowano „piki.“

L. Rutkowski.

Echa Płockie i Łomż. № 77 r. 1902.

Jeszcze w sprawie posążka scytyjskiego.

(Patrz str. 183 w tomie niniejszym).

Otrzymaliśmy jeszcze dwa listy w sprawie posążka. Oba listy, pisane po polsku, przedrukujemy w całości. Treść ich, zgodna z treścią pomieszczonych poprzednio w dziale „Korespondencyi“, daje zupełnie rozstrzygającą odpowiedź na pytania właściciela posążka, skierowane za pośrednictwem „Światowita“ do znawców starożytności.

I.

Śmiła 17 Września 1903.

Szanowny Redaktorze!

W tomie IV „Światowita“ (str. 154) została zamieszczona notatka p. Potemkowskiego o „Posążku marmurowym“, należącym do p. Piątkowskiego, a wyobrażonym na tabl. III i IV; wytłómaczenie zaś napisu na